

כִּי אֵל גּוֹאֵל חֹזֵק אֶתָּה

ברכת גאולה: "ראה נא בעינינו וריבה ריבנו ומהר לגאלנו גאלה שלמה למען שמך כי אל גואל חזק אתה. ברוך אתה ה', גואל ישראל".

יערות דבש חלק א דרוש א

בברכת 'ראה נא וכו' - יתפלל על גאולת ישראל, ולא יהיה כונתו לגאולה כדי שנהיה שרים וחורי ארץ ויהיה כל טוב ארץ לנו כאשר באמת יהיה כן, כי ח"ו דבר ה' לא ישוב ריקם אפילו קוצו דקוצו של יו"ד, אבל מ"מ לא יהיה כונתו בשביל כך, כי מה הוה לאדם בכל טוב הזמנים הלא בין לילה היה ובין לילה אבד.

רק כל כונתו יהיה להשגת שלמות, אבל העיקר בשביל קדושת שמו הגדול הנקרא עלינו לבל יתחלל בגוים, כמאמרם 'איה אלהיהם' וכדומה מהחרופים וגדופים אשר יחפרו על ה' דברים אשר לא היו, וזהו עיקר שמחתנו בהגאולה אי"ה, אשר ידעו העכו"ם כי שקר נחלו, וכי ה' לבדו מלך על כל הארץ ואלהי ישראל אמת לעד, וזהו 'וגאלנו מהרה למען שמך' דייקא.

ויתפלל אף שאין אנו כדאים לגאולה, הלא הקדוש ברוך הוא בידו לעשות חוץ לדרך הטבע, שהרי אצל הקדוש ברוך הוא אין הבדל בין הטבע או חוץ לטבע, אבל הכל לפי הדין, כי הטבע נמשך מהדין, כמ"ש 'כי אלהים' בגמטריא הטבע פ"ו, ולכך כשעושה הקדוש ברוך הוא בדין היינו לפי הטבע, אבל כשעושה חוץ לדין היינו חוץ לטבע, והקב"ה לרוב רחמיו משבר הטבע ועושה לפנים משורת הדין, ולכך בים נדמה כגבור מלחמה, כי ישראל לא היו כדאים לנס זה כי היה אתם מסכה, כמבואר במדרש [שמ"ר פמ"א], רק הקדוש ברוך הוא עשה למען שמו הגדול נס חוץ לשורת הדין, והיינו חוץ לטבע כמ"ש, כי זה בזה תליא, ולכך נדמה כגבור. ולכך אנו מתפללים שיעשה אתנו בגבורתו וידו החזקה נס חוץ לטבע ושורת הדין, כי בעו"ה אין אנו כדאים לגאולה:

וזהו מאמרנו 'כי גואל חזק אתה' - היינו חזק לעשות חוץ לטבע. ויתן אדם ללבו, כי בכל יום נעשית גאולה, וקב"ה שומע תפלות ישראל ובפרט תפלת רבים דאינה נמאסת, רק בכל יום עומדים עלינו לכלותינו והקב"ה מצילנו מידם, והיא הגאולה הנעשית בכל יום ורגע, כמאמר דוד: 'לאמר אלהים עֲזָבוּ רַדְפוּ תִּפְשׁוּהוּ כִּי־אֵין מִצִּיל' [תהלים עא, יא], ובכל יום עת צרה ליעקב ח"ו לאבד שם ישראל וזכר יעקב, ובתפלתנו ה' מרחם עלינו ומפיר עצתם וגואל אותנו מידם, ואין לאל ידם לעשות כליה ח"ו בישראל, כהבטחת הבורא יתברך שמו הנאמן בבריתו, ולכך קבעו מטבע גואל ישראל לשון הוה, ולא יגאל לשון עתיד, ולא גאל לשון עבר, רק גואל לשון הוה, שבכל יום גואל פודה ומציל:

ואם כן יש לאדם לשים על לב בעמדו לתפלה, כי הוא עת צרה ליעקב ורבים לוחמים לנו מרום לכלות ולאבד שארית יעקב ח"ו, ואם הוא עת צרה גדולה כזו, איך לא יתפלל על הפדות והגאולה בתום לב ובדמעות שלישי, כי הלא כפסע בינו לבין המות.

וכאשר התפלל וראה כי עבר היום ולא נעשה מחשבת צרי ואויבי יהודה וישראל, ישמח ישראל בעושו כי שמע לתפלתו ופנה אל תפלת הערער, ויתן הודיה לשעבר ומתפלל על יום הבא, כי בכל יום ובכל שעה כך, ונתקיים התוכחה 'בבוקר תאמר מי יתן ערב וכו' והיו חייך תלויים לך מנגד' [דברים כח, טז], ולכך יש להרבות תפלה על הפדות והגאולה, ויתן אל לבו להתפלל על נדחי ישראל הגולים ונדחים שירחם ה' עליהם, ויפרוש עליהם כנפיו כנפי ישע להושיעם ולפדותם מיד צר".